

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus de modo co[n]fitendi et penitendi

[Deventer], [ca. 1498 - 1499]

.i. cuncta delicta deflea[n]t. purus dolore de peccatis Omnia peccata
plangat contritio vera .i. inq[ui]re[n]s lo[n]gitudi[n]es p[i]cto[rum]
q[ui]b[us] t[em]p[or]ib[us]. cu[m] q[ui]bus me[m]bris ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-31245

¶ Ad scđm rñdet q duplex est ludus. scđ diuinus vt ludus organoz & can-
tus eccle quibz diuinū officiū pagit. Alius ē ludus nō diuin⁹ sed magis se-
cularis. & ille est duplx & quidā est lucrās pecuniaz vel rez. vt ludus caril-
loz aleaz & globoz. & iste ludus lucrās est duplx. qz qđam cōmittit fortu-
ne. vt ludus carilloz. & qđam ē qui regitur p intellectum humanū vt ē lu-
dus scacoz. Alius est ludus nō lucrās & iste etiā est duplx. qz qđam fit p/
pter deouctionē tps vt in instrumētis musicalibz. qđam fit ppter vanam
gloriā. vt ludus theatralis ludus lanceaz. & isti ludi theatrales sunt phi-
biti. Similiter lucratiui pecuniaz vt rez ac etiā illi ludi qui cōmittuntur
fortune. Admittūtur tamē fm leges aliqui ludi lucratiui. si fiāt p come-
stibilibz dum nō fiant ad modicā summā. & nō ducatur cōsuetudinē. Vñ
ludi theatrales sunt phibiti. vt sunt lucratiōes publice. torneamēra. hasti-
ludia vel huiōi. Primo qz fiāt male & indebite scđ cū pctis. Scđo qz fiunt
malo fine scđ ppter vanā gloriā & laudē mūdi. Tertio qz multa mala in
de sequūtur scđ homicidia. ira. inuidie. supbie & huiōi. Ex quo seqtur qz lu-
di sunt spernendi a penitente etiā qz ludi impediūt anīam. qz auertūt ho-
mines a cōtritiōe cordis que est maxime necessaria penitēti. & ergo ludi mo-
derati q non variarēt mentē penitētis. sed fieret solū ad refocillatōem vt re-
creationē spiritūū vitaliū pōt fieri

¶ Ad terciū rñdet q tria sunt seruāda in ludo. Primū est q nō fiat cum
verbis turpibz vt nocūis qz si fieret circa vba vel facta mortalia tūc esset
pctm mortale. Secundū est q in huiōi ludis non fiat intima delectatio q
ludentem a deo auertere posset. sed a pposito penitendi. Tercū q ludus
cōgruat p sone loco & tpe. quia si alias esset veniale peccatum propter cir-
cumstantias aggrauatas fieret mortale

¶ Ad quartū rñdet q ideo spectacula mūdi sunt spēnda. qz in se mala
sunt vt dem est in scđo dubio. etiā qz inducūt circūstātes ad lapsum. scđ
ad lasciuā vel crudelitātē. cui circūstātes vidētur cōsentire

¶ Ad qntū rñdetur q qlibet & spūaliter penitēs debet dimittere malū so-
ciū. & hoc ideo qz malus socius p multas suggestiones inducit aliū ad pec-
candū frequēter qđ nō faceret si careret illo malo socio. Et p oppositū qli-
bet debet habere bonū sociū cui sua secreta reuelet q retrahat eum a vici-
is. vt vult Boetius in libro de disciplina scholarīū. Etiā docet hoc psal.
Lūsaneto sanctus eris. cum pueris peruerteris

¶ Ad sextū rñdet q tumultus & strepitus ppli nocent penitēti. qz remouēt
ipm a penitētia. qz vt vult pbs in de sensu & sensato. motus maiores expel-
lunt minores. ergo motus vel strepitus populi exteriores excludūt motus
interiores scđ penitentie & deuotionis

.i. cuncta delicta defleāt. pnrus dolore de peccatis

Omnia peccata plangat contritio vera

.i. inqres lōgitudines pctōz qbz in qbz tpi bz. cū qbus mēbris

Scrutās etates sensus loca tēpora membra

deflens. .i. pctā pus scā nō habens ppositū facere. .i. qz deberēt facere

Deplozans acta nolens committere flenda

desleas pctā oblita cō pctis factis. pctis negle. tis
Plāgas amissa cū cōmissis 2 omissis
scz plangas id ē pximū tuū defraudasti

Offensaq; dei q; fratrem damnificasti

In ista pte spēalr detēmiat de cōtritiōe. Et diuidit. Pā pmo offit in
gñali qd debemus deplāgere de cōtritiōe. Scdo q̄s circūstārias debemus
aduertere circa pctm in cōtritiōe. ibi. Scritās etates. Tercio offit in spe
ciali de qb; sit habēda cōtritiō. ibi. Deplorās acta. Sed legim; pres simul
Et d; pmo q; sic. q; hñs verā cōtritiōem de pctis siue in quo ē pā cōtritiō
debet deplāgere oīa pctā simul. 2 inq̄rere etates. hoc est q̄ diu hō stetit in
pctis. 2 sensus cū qb; peccauit. 2 loca in qb; peccauit. 2 tpa in qb; tpi. et
mēbra qb; pctā ppetrata sunt. 2 d; velle cū. ampli' nō cōmittere ea. 2 debz
deplāgere ea pctā q; sunt lapsa de memoria. 2 pctā cōmissionis 2 omissio/
nis. 2 q; sepe deū offendit p pctā. 2 q; damna pximo intulit

Circa textum dubitat

Primo q̄s posset facere contritiōem. Scdo quare magis delet pecca
tū p contritiōem q̄ p aliū a ctū aīe. Tercio vtz. p quolibet debeat esse
cōtritiō. Quarto q̄re cōtritiō debet deplāgere oīa simul. Quinto q̄
re illa q; ponunt in lra hic scz etates sensus 2c. sunt pscrutāda. Sexto
que pctā dicuntur amissa q; omissa 2 que commissa

Ad p̄mum respōdetur q; in contritiōe sunt tria tanēda fm sc̄m Thomā
scz actus doloris. forma gr̄e eliciētis in actū. 2 effectus meriti sufficientis
propter defectū p̄mi cōtritiō nō ē in bonis. q; in eis nō est actus doloris. p
pter defectū sc̄bi cōtritiō nō est in damnatis. q; in eis nō est forma gr̄e. p/
pter defectū tereij cōtritiō nō est in purgatorio. q; aīe in purgatorio non
sunt in statu merēdi. ex quo sequitur respōsio ad dubium. scz q; cōtritiō fit
solum in hominibus p̄sentis vite

Ad sc̄dm respōdet q; hec est ratio. q; in omni peccato est delectatio vel
complacētia trahens hōiem a deo. 2 q; cōtraria cōtrarijs curatur. ergo
actus delens peccatū debet facere penitentiā vel displicentiā pctōz trahē/
tem ad deum. 2 sic est in contritione. ergo magis per contritionem q̄ per
aliū actum anime deletur peccatum

Ad terciū respōdet q; triplex est peccatū. scz originale. veniale 2 morta
le. Pro pctō originali non oportet fieri contritiōem. q; per contritiōem nō
deletur sed p baptisimū. Nec pro pctō veniali debet fieri nisi vna genera/
lis contritiō si nō sit nimis ductū in consuetudinē. vel non habeat circū/
stantias aggrauātes. Sed pro peccato mortali debet fieri p̄fecta peniten
tia 2 specialis confessio quo ad omnes pres penitentie

Ad quartū r̄ndet q; hoc ē vtz. q; oī potēs deus nō dimittit vnū peccatū
mortale absq; alio. 2 de isto videbit; postea. Un̄ metrista d; t. Larga dei
pietas veniā nō dimidiabit. Aut nihil aut totū te lachrymāre dabit

Ad q̄ntum respōdet q; ista scz etates sensus 2c. sunt pscrutāda. q; ag/
grauant peccata. vt dicitur ibi. Aggrauat ordo locus.